

Wyrok z dnia 25 stycznia 2007 r.

I PK 195/06

Przeniesienie nauczyciela mianowanego - stosownie do art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (jednolity tekst: Dz.U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674 ze zm.) - na stanowisko logopedy w szkole, powoduje określenie wymiaru jego czasu pracy na podstawie art. 42 ust. 3 pkt 3 tej ustawy.

Przewodniczący SSN Józef Iwulski, Sędziowie SN: Beata Gudowska (sprawozdawca), Roman Kuczyński.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 25 stycznia 2007 r. sprawy z powództwa Elżbiety G. przeciwko Specjalnemu Ośrodkowi Szkolno-Wychowawczemu w G. o przywrócenie dotychczasowych warunków pracy w części dotyczącej wymiaru godzin pracy, wynagrodzenie za pracę, na skutek skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Olsztynie z dnia 13 marca 2006 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Olsztynie do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

U z a s a d n i e

Elżbieta G., zatrudniona od dnia 1 września 1983 r. na stanowisku nauczycielki przedszkola na podstawie umowy o pracę, została od dnia 28 września 1985 r. nauczycielem mianowanym w Przedszkolu Miejskim [...] w G. Na jej wniosek przeniesiono ją od dnia 28 sierpnia 1997 r. na stanowisko logopedy w Szkole Podstawowej [...] - Specjalnej w G., następnie przekształconej w Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy. Po przeniesieniu, od dnia 1 września 1997 r., pracowała w wymiarze 20 godzin pracy dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej, obowiązującego logopedę na podstawie regulaminu pracy. W dniu 2 października 2000 r. uzyskała sto-

pień nauczyciela mianowanego, a w dniu 28 lutego 2003 r. nauczyciela dyplomowanego. W okresie od dnia 1 września 2004 r. do dnia 31 sierpnia 2005 r. korzystała z urlopu dla poratowania zdrowia. Po powrocie z urlopu dowiedziała się, że obowiązkowy wymiar zajęć dydaktycznych pracowników zatrudnionych na stanowisku logopedy został ustalony uchwałą [...] Rady Powiatu G. z dnia 30 marca 2005 r. na 25 godzin tygodniowo.

W pozwie z dnia 10 września 2005 r. domagała się od Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w G. określenia czasu pracy na dotychczasowych zasadach, odpowiednio do stanowiska nauczyciela-logopedy, a gdy w trakcie postępowania sądowego, w dniu 22 września 2005 r., Dyrektor Ośrodka, z powołaniem się na uchwałę Rady, wypowiedział jej dotychczasowe warunki pracy, zmieniła i rozszerzyła powództwo, żądając uznania wypowiedzenia zmieniającego za bezskuteczne oraz określenia wymiaru czasu pracy na 18 godzin tygodniowo z zasądzeniem wynagrodzenia za pracę przez 2 godziny ponadwymiarowe tygodniowo w ostatnich 7 latach.

Wyrokiem z dnia 28 listopada 2005 r. Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Giżycku oddalił powództwo, stwierdzając, że wniosek o przeniesienie obejmował zatrudnienie powódki na stanowisku logopedy, na którym obowiązujący wymiar obowiązkowych zajęć wynosił 20 godzin, a następnie 25 godzin tygodniowo.

W apelacji powódka utrzymywała, że jest zatrudniona na stanowisku nauczyciela szkoły specjalnej na podstawie mianowania, a o jej statusie świadczy uzyskiwanie kolejnych stopni awansu zawodowego. Jako nauczyciel prowadzi nie tylko zajęcia logopedyczne, lecz także korekcyjno-kompensacyjne i z zakresu rewalidacji indywidualnej. Wymiar tych zajęć określa art. 42 ust. 3 Karty Nauczyciela, a nie uchwała Rady Powiatu w G.

Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Olsztynie wyrokiem z dnia 13 marca 2006 r. oddalił apelację. Stwierdził, że powódka starała się o pracę na stanowisku logopedy i zgodnie z art. 22 k.p. nawiązała tego rodzaju stosunek pracy. W związku z zatrudnieniem na stanowisku logopedy, czas obowiązkowych zajęć był wyznaczany na podstawie art. 42 ust. 7 Karty Nauczyciela przez organ prowadzący szkołę lub placówkę. Na tej podstawie Rada Powiatu w G. uchwałą z dnia 30 marca 2005 r. określiła obowiązkowy tygodniowy wymiar zajęć powódki na 25 godzin. Dodatkowo Sąd Okręgowy stwierdził, że zgodnie z poglądem Sądu Najwyższego wyrażonym w uchwale z dnia 8 kwietnia 1998 r., III ZP 5/98 (OSNAPiUS 1998 nr 22, poz. 647), zmiana warunków pracy nauczyciela mianowanego wymaga uprzedzenia rów-

nego okresowi wypowiedzenia, tak więc pismo pozwanego wypowiadające warunki pracy należało potraktować jako formę uprzedzenia powódki o zmianie liczby godzin pracy, która miała nastąpić po upływie okresu równego okresowi wypowiedzenia.

Skarga kasacyjna powódki została oparta na podstawie naruszenia prawa materialnego - art. 18 ust. 1 Karty Nauczyciela, przez przyjęcie, że nauczyciel mianowany może zostać przeniesiony na stanowisko nienauczyielskie, art. 22 § 1 k.p., przez stwierdzenie, że przeniesienie nauczyciela mianowanego spowodowało nawiązanie umownego stosunku pracy na stanowisku innym niż nauczycielskie, art. 65 § 1 k.c., przez przyjęcie, że żądając przeniesienia zmierzała do podjęcia pracy logopedy, a nie nauczyciela, art. 42 k.p. w związku z art. 58 § 1 k.c. i art. 65 § 1 k.c., wskutek nieprzyjęcia, że wypowiedzenie warunków pracy jest nieważne jako sprzeczne z ustawą, oraz art. 9a i 9b Karty Nauczyciela oraz § 6, 7 i 8 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 1 grudnia 2004 r. w sprawie uzyskania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli (Dz.U. Nr 260, poz. 2593), przez przyjęcie, że stopnie awansu zawodowego mogą otrzymywać pracownicy pedagogiczni nie będący nauczycielami. Wskazała również na naruszenie art. 233 § 1 k.p.c., przez nieprawidłową ocenę dowodów. Wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

W okolicznościach faktycznych sprawy - wiążących Sąd Najwyższy wobec ograniczenia drugiej podstawy kasacyjnej wyłącznie do zarzutów dotyczących oceny dowodów (por. art. 398³ § 3 k.p.c.) - ujęta w skardze podstawa naruszenia prawa materialnego okazała się uzasadniona. Skarżąca trafnie podniosła bezsporne - lecz pominięte przez Sąd drugiej instancji okoliczności, że od dnia 28 września 1985 r. była nauczycielem mianowanym oraz że w dniu 13 czerwca 1997 r. złożyła wniosek o przeniesienie na stanowisko logopedy w Szkole [...] - Specjalnej w G., w wyniku czego dyrektor tej placówki w dniu 28 sierpnia 1997 r. przeniósł ją na stanowisko objęte wnioskiem. Te okoliczności - będące elementem niekwestionowanych ustaleń - wskazują, że do zmiany stanowiska pracy przez skarżącą nie doszło na skutek zawarcia nowej umowy o pracę, lecz wskutek zastosowania szczególnego trybu przewidzianego dla nauczycieli mianowanych. Wobec tego rozpatrywanie jej wniosku o przeniesienie jako przejawu woli zawarcia umowy o pracę na stanowisku logopedy

(art. 22 § 1 k.p.) stanowiło naruszenie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2006 r. Nr 97, poz.674 ze zm.). Stosownie do tego przepisu, zamiar zmiany miejsca pracy przez nauczyciela mianowanego nie realizuje się przez zawarcie umowy o pracę, lecz tylko w drodze przeniesienia na własną prośbę (za zgodą lub z urzędu) na inne stanowisko w tej samej lub innej szkole, w tej samej lub innej miejscowości, na takie samo lub inne stanowisko. W wypadku skarżącej była to zmiana polegająca na przeniesieniu na inne stanowisko w innej szkole. Sąd Najwyższy wyłożył użyte w tym przepisie pojęcie „stanowisko pracy” jako odpowiednie do ujętych w art. 42 Karty stanowisk nauczycielskich w różnych typach szkół (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 1 lipca 1998 r., I PKN 217/98, OSNAPiUS 1999 nr 15, poz. 479, z dnia 27 maja 1999 r., I PKN 82/99, OSNAPiUS 2000 nr 16, poz. 610 oraz z dnia 5 lutego 2002 r., I PKN 849/00, niepublikowany).

Po przeniesieniu nauczyciela mianowanego, jego stosunek pracy na nowym stanowisku stanowi kontynuację poprzedniego, a tym samym jest stosunkiem pracy z mianowania. Nawet więc z woli nauczyciela nie może w takim wypadku dojść do nawiązania umownego stosunku pracy, gdyż uzyskanie mianowania pociąga za sobą podleganie nauczyciela mianowanego nadal tym przepisom w kolejnych stosunkach pracy ze szkołami innymi niż ta, w której uzyskał mianowanie (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 27 maja 1993 r., I PZP 14/93, OSNC 1993 nr 11, poz.189, z glosą B. Wagner OSP 1994 nr 6, poz. 119). W konsekwencji, skarżąca mogła zostać przeniesiona tylko na stanowisko nauczycielskie (nauczyciel-logopeda), a nie na nieujęte w Karcie Nauczyciela stanowisko specjalisty logopedy. Po podjęciu pracy w szkole na stanowisku logopedy skarżąca nie mogła być więc traktowana inaczej jak nauczyciel mianowany. Należy podkreślić, że w dniu 2 października 2000 r. aktem nadania stopnia awansu zawodowego uzyskała stopień nauczyciela mianowanego z możliwością zatrudnienia na stanowisku nauczyciela w przedszkolu i - w związku z dodatkowymi kwalifikacjami - na stanowisku nauczyciela logopedy we wszelkiego typu placówkach.

Niekonsekwentnie inaczej pracodawca traktował skarżącą przy ustalaniu obowiązującego ją tygodniowego wymiaru godzin pracy dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej. Czynił to w taki sposób, jakby zawarł ze skarżącą umowę o pracę na stanowisku specjalisty-logopedy, tymczasem przeniesienie jej, jako nauczyciela mianowanego na stanowisko logopedy w szkole specjalnej, wiązało się z określe-

niem czasu pracy na podstawie art. 42 ust. 3 pkt 3 Karty Nauczyciela, także gdy szkoła uległa przekształceniu (o cechach opisanych w art. 23¹ § 1 k.p.) w Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2000 r., I PKN 489/99, OSNAPiUS 2001 nr 11, poz. 381, z dnia 17 maja 1995 r., I PRN 15/95, OSNAPiUS 1995 nr 21, poz. 264 i z dnia 12 listopada 2003 r., I PK 523/02, OSNP 2005 nr 1, poz. 3). W efekcie do skarżącej, jako nauczyciela mianowanego, nie miały zastosowania przepisy wydane na podstawie art. 13 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 2004 r. o zmianie ustawy - Karta Nauczyciela oraz o zmianie innych ustaw (Dz.U. Nr 179, poz. 1845), na które powołała się Rada Powiatu w G., podejmując uchwałę z dnia 30 marca 2005 r.

Przepisy te nakazują określenie tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć logopedów oraz doradców zawodowych prowadzących zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu w celu wspomagania uczniów w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 11 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (jednolity tekst: Dz.U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 ze zm.). Chodzi tu o rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 stycznia 2003 r. w sprawie udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. Nr 11, poz. 114), regulujące zasady udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkołach i placówkach udzielanej uczniom, ich rodzicom oraz nauczycielom. W celu prowadzenia tych zajęć, zgodnie z § 15 tego rozporządzenia, w szkołach mogą być zatrudniani pedagodzy, psychologodzy i logopedzi jako specjaliści, a nie nauczyciele. Do tych specjalistów (logopedów) znajduje zastosowanie art. 42 ust. 7 pkt 3 Karty Nauczyciela, stanowiący o określaniu czasu ich tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin przez organ prowadzący szkołę.

Niezależnie od tego, zmiana czasu pracy skarżącej jako nauczyciela mianowanego zatrudnionego na stanowisku logopedy nie mogła nastąpić wskutek wypowiedzenia na podstawie art. 42 § 1 k.p. Jej stosunek pracy i dokonywane w nim zmiany, stosownie do art. 5 k.p. i art. 91c ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (w brzmieniu jednolitego tekstu: Dz.U. z 2003 r. Nr 118, poz. 1112 ze zm.), były regulowane przez przepisy szczególne, w tym art. 10 - 28 Karty. Pogląd o niestosowaniu art. 42 k.p. do warunków pracy nauczycieli mianowanych jest utrwalony (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 11 kwietnia 2001 r., I PKN 343/00, OSNP

2003 nr 2, poz. 34 oraz z dnia 23 marca 1999 r., I PKN 595/98, OSNAPiUS 2000 nr 8, poz. 300). Sąd drugiej instancji nie trafnie więc zakwalifikował dokonane wypowiedzenie jako uprzedzenie o zmianie warunków pracy; niewłaściwie powiązał swe stanowisko z poglądem zawartym w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 8 kwietnia 1998 r. (III ZP 5/98), wyrażonym w innym stanie faktycznym, pomijając, że uchwała uwzględniała odpowiednie stosowanie art. 42 k.p. w odniesieniu do nieuregulowanej w Karcie Nauczyciela czynności obniżenia zawyżonego wynagrodzenia.

Uzasadniony zarzut naruszenia prawa materialnego spowodował orzeczenie zgodne z wnioskiem skargi kasacyjnej (art. 398¹⁵ § 1 k.p.c.).

=====